Β2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΠΑΡ. 50-51

ΚΕΙΜΕΝΟ:

[2.3.50] Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο, καὶ ἡ βουλὴ δήλη ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα, γνοὺς ὁ Κριτίας ὅτι εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτοῦ, ἀναφεύξοιτο, καὶ τοῦτο οὐ βιωτὸν ἡγησάμενος, προσελθὼν καὶ διαλεχθείς τι τοῖς τριάκοντα ἐξῆλθε, καὶ ἐπιστῆναι ἐκέλευσε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας φανερῶς τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις.

[3.51] Πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν· «Ἐγώ, ὦ βουλή, νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι οἵου δεῖ , ὃς ἂν ὁρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπῃ. Καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω. Καὶ γὰρ οἵδε οἱ ἐφεστηκότες οὔ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν, εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις τῶν μὲν ἐν τοῖς τρισχιλίοις ὄντων μηδένα ἀποθνῄσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου, τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίους εἶναι τοὺς τριάκοντα θανατοῦν. Ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ ἐξαλείφω ἐκ τοῦ καταλόγου, συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν. Καὶ τοῦτον, ἔφη, ἡμεῖς θανατοῦμεν».

ΚΑΤΑ ΛΕΞΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο,
καὶ ἡ βουλὴ ἐγένετο δήλη εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα,
ὁ Κριτίας γνοὺς ὅτι
εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ
διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτοῦ, ἀναφεύξοιτο,
καὶ ἡγησάμενος τοῦτο οὐ βιωτὸν,
προσελθὼν
καὶ διαλεχθείς τι τοῖς τριάκοντα
ἐξῆλθε, καὶ ἐκέλευσε
τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας
ἐπιστῆναι φανερῶς τῇ βουλῇ
ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις.

Πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν·
«Ἐγώ, ὦ βουλή, νομίζω (τοῦτο) εἶναι
ἔργον προστάτου οἵου δεῖ,
ὃς ἂν ὁρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους
μὴ ἐπιτρέπῃ.
Καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω.
Καὶ γὰρ οἵδε οἱ ἐφεστηκότες

φασὶν οὐκ ἐπιτρέψειν ἡμῖν,
εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα
τὸν φανερῶς λυμαινόμενον τὴν ὀλιγαρχίαν.
Ἐν δὲ τοῖς καινοῖς νόμοις ἔστι
μηδένα μὲν τῶν ὄντων ἐν τοῖς τρισχιλίοις
ἀποθνῄσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου,
τοὺς δὲ τριάκοντα εἶναι κυρίους
τῶν ἔξω τοῦ καταλόγου θανατοῦν.

Ἐγὼ οὖν, ἔφη, ἐξαλείφω τουτονὶ
Θηραμένην ἐκ τοῦ καταλόγου,
συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν.
Καὶ ἡμεῖς, ἔφη, θανατοῦμεν τοῦτον».

Μόλις (ο Θηραμένης), αφού είπε αυτά, σίγησε
και η βουλή αυθόρμητα αντέδρασε με φωνές επιδοκιμασίας,
ο Κριτίας, επειδή συνειδητοποίησε ότι,
εάν επιτρέψει στη βουλή
να αποφασίσει γι' αυτόν με ψηφοφορία, θα ξεφύγει
και επειδή έκρινε ότι ήταν αδύνατο να ανεχτεί κάτι τέτοιο,
αφού πλησίασε
και αντάλλαξε λίγα λόγια με τους Τριάκοντα,
βγήκε έξω, και πρόσταξε
τους οπλισμένους με μαχαίρια
να πάρουν θέση μέσα στη βουλή σε φανερό σημείο
κοντά στις δρύινες διαχωριστικές κατασκευές.

Στη συνέχεια, αφού μπήκε πάλι μέσα, είπε:
«Εγώ, βουλευτές, πιστεύω ότι αυτό είναι
καθήκον ηγέτη καθωσπρέπει,
όποιος δηλαδή, όταν βλέπει ότι οι φίλοι εξαπατώνται
να μην (το) επιτρέπει.
Κι εγώ λοιπόν αυτό θα κάνω.
Γιατί και αυτοί εδώ που έχουν πάρει θέση
κοντά στα διαχωριστικά κιγκλιδώματα
δηλώνουν κατηγορηματικά ότι δεν θα μας (το) επιτρέψουν,
αν σκοπεύουμε να αφήσουμε ελεύθερο άντρα
που φανερά προσπαθεί να βλάψει το ολιγαρχικό πολίτευμα.
Στην πρόσφατη βέβαια νομοθεσία υπάρχει όρος
κανένας από αυτούς που υπάρχουν στους τρεις χιλιάδες
να μην καταδικάζεται σε θάνατο χωρίς τη δική σας ψήφο,
οι Τριάκοντα όμως να έχουν την επιστασία
αυτών που δεν ανήκουν στον κατάλογο και φυσικά το δικαίωμα να τους θανατώνουν.
Εγώ λοιπόν, είπε, βγάζω αυτόν εδώ τον
Θηραμένη από τον κατάλογο,
με ομόφωνη απόφαση όλων μας.
Και εμείς, είπε, καταδικάζουμε αυτόν σε θάνατο».

ΓΕΝΙΚΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ 50-56

Στις παραγράφους 50-56, **η περιγραφή της παρωδίας της δίκης του Θηραμένη είναι χαρακτηριστική της κρίσης που περνούσε ο ελληνικός κόσμος στο τέλος του 5ου π.Χ. αιώνα.**

- Η κρίση **δεν είναι μόνο πολιτική.**
- Εδώ φαίνεται καθαρά πώς αμφισβητούνται και πόσο ωμά παρουσιάζονται **οι αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων για το νόμο και την ευσέβεια.**

- Ο **Θηραμένης αντιδρούσε στις αδικίες και στα εγκλήματα των Τριάκοντα** και δεν ήθελε να συναινέσει σε αυτά.
- **Οι Τριάκοντα** τον διέβαλαν στους βουλευτές λέγοντας **ότι έβλαπτε δήθεν το πολίτευμα.**
- **Ο Κριτίας λοιπόν κατηγόρησε το Θηραμένη για προδοσία ενώπιον της βουλής και τον καταδικάζει σε θάνατο.**
- **Ο Θηραμένης απολογήθηκε και ανασκεύασε όλες τις κατηγορίες που διατύπωσε ο Κριτίας εναντίον του.**

Η στάση της βουλής

Ο Θηραμένης:

- απολογείται για **όσα έχει κάνει στο δημόσιο βίο** του και
- **ρίχνει ευθύνες στον Κριτία και στους άλλους τριάκοντα** για τα έκτροπα και τις δολοφονίες του καθεστώτος.
- Υποστήριξε, ότι με αυτές τις ενέργειες το καθεστώς έχασε την υποστήριξη και τη συμπάθεια των έντιμων πολιτών.
- Αν όμως είχε ακολουθηθεί η δική του πολιτική, **ο λαός θα είχε πολιτικά δικαιώματα** και το καθεστώς των τριάκοντα θα ήταν ισχυρό.
- τόνισε ότι **πάντα πολέμησε την άκρατη δημοκρατία** και την τυραννία των λίγων αρχόντων (Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο).

Έτσι **αντιστρέφει το εις βάρος του κλίμα**, που δημιουργήθηκε με την αγόρευση του Κριτία και επηρεάζει το ακροατήριο αλλά και τους ίδιους τους βουλευτές που ήταν έμπιστοι στους τριάκοντα και διορίζονταν από αυτούς (καὶ ἡ βουλὴ δήλη ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα).

Η αντίδραση του Κριτία

- Όταν οι βουλευτές / δικαστές έδειξαν την αθωωτική τους διάθεση για το Θηραμένη, **ο Κριτίας επενέβη για να εκβιάσει και να ανατρέψει τη δικαστική απόφαση.**
- Η φράση «καὶ τοῦτο οὐ βιωτὸν ἡγησάμενος» είναι χαρακτηριστική του μίσους που τρέφει ο Κριτίας κατά του Θηραμένη, αφού κρίνει ότι η ζωή του δεν αξίζει αν ο αντίπαλος του γλιτώσει. Για αυτό και **<u>ζητά πάση θυσία την καταδίκη του.</u>**

οὐ βιωτὸν: Για τον Κριτία θα ήταν πράγματι αφόρητο το να απαλλαγεί από την κατηγορία ο Θηραμένης και να συνεχίσει την αντιπολιτευτική του τακτική. Είχε αποφασίσει να τον βγάλει από τη μέση και να μην έχει κανένα εμπόδιο στον δρόμο του.

Οι ενέργειες του Κριτία

- Ο Κριτίας κάλεσε τους τριάκοντα να σταθούν επιδεικτικά μπροστά στους βουλευτές, **<u>ώστε να εκβιάσει τη δικαστική απόφαση με την απειλή των όπλων.</u>**

<u>Δρύφακτα</u> είναι τα ξύλινα κιγκλιδώματα στη βουλή που χώριζαν τις θέσεις των βουλευτών από το χώρο των ακροατών.